

Accessible EU ziņojums

Pieejamības standarti Eiropas līmenī

Sadarboties, lai izveidotu pieejamāku Eiropas Savienību personām ar
invaliditāti

Konsorciiju veido:



Saturs

Accessible EU ziņojums Pieejamības standarti Eiropas līmenī	0
0. Kopsavilkums	3
1. Ietvars	4
2. Saīsinājumi un akronīmi	4
2.1. Standartizācijas iestādes	4
2.2. Standartizācijas nodevumi	5
2.3. Standartizācijas tehniskās iestādes	5
3. Standarti un standartizācijas sistēma	7
3.1. Kāpēc standarti ir svarīgi.....	7
3.2. Kas ir standarts	7
3.3. Standartizācijas sistēma	9
3.4. Brīvprātīgie standarti un to saistība ar valsts politiku	11
4. ES regulējums	12
5. Starptautiskās standartizācijas iestādes.....	13
6. Eiropas standartizācijas iestādes	16
7. Kā piekļūt publicētajiem Eiropas standartizācijas dokumentiem	25
7.1. Ievads	25
7.2. ETSI modelis.....	25
7.3. CEN-CENELEC modelis	25
8. Kā piedalīties Eiropas standartizācijas procesā	27
8.1. Ievads	27
8.2. Dalība ETSI standartizācijas tehniskajās struktūrās	27

8.3. Dalība CEN un/vai CENELEC standartizācijas tehniskajās struktūrās	28
8.4. Dalība NBS standartizācijas tehniskajās institūcijās	29
9. Galvenās standartizācijas tehniskās iestādes Eiropas līmenī saistībā ar pieejamību	31
9.1. EK mandāti M/376, M/420, M/473 un M/554	31
9.2. EK un EBTA standartizācijas pieprasījums M/587	37
10. Papildu informācija	65

0. Kopsavilkums

Šajā dokumentā ir sniegta informācija par to, kāpēc ar pieejamību saistītie standarti ir svarīgi neatkarīgi no tā, vai esat persona ar invaliditāti, eksperts pieejamības jautājumos, likumdevējs, pircējs, ražotājs vai pakalpojumu sniedzējs. Tajā izskaidrots, kas ir standarts, un sniegts priekšstats par Eiropas standartizācijas sistēmu. Ir sniegts izklāsts par trīs Eiropas standartizācijas organizāciju (ESO) dažādiem modeļiem, kā arī skaidrota nacionālo standartizācijas institūciju (National Standardisation Bodies - NSB) loma.

Dokumentā paskaidrots, kā piekļūt Eiropas standartizācijas dokumentu saturam un, pats galvenais, kā aktīvi piedalīties to izstrādē gan nacionālajā, gan Eiropas līmenī.

Esošās Eiropas standartizācijas politikas ietvaros ir aprakstītas galvenās Eiropas standartizācijas tehniskās struktūras, to galvenie dokumenti, kas izstrādāti līdz šim, un aktuālās problēmas, ar kurām tās saskaras, lai atbalstītu Eiropas Piekļūstamības direktīvu (EPD).

Par katru ES valsti tiek sniegta praktiska informācija par NSB, kas ir CEN, CENELEC un/vai ETSI locekle vai ar ETSI saistīta NSB. Koncentrējoties uz trim galvenajām standartizācijas tehniskajām struktūrām, kuras strādā pie pieejamības standartiem, sniegta informācija par attiecīgo konsultatīvo komiteju, ja tā ir būtiska vai pieejama, kā arī par NSB kontaktpersonu un tās kontaktinformāciju (personas dati tiek sniegti tikai tad, ja tie ir publiski pieejami to organizāciju tīmekļa vietnē).

1. Ietvars

Šā dokumenta mērķis ir sniegt informāciju saprotami un vienkārši par to:

- kāpēc standartizācija ir galvenais elements, lai nodrošinātu ikdienas produktu un pakalpojumu pieejamību plašā jomu spektrā
- kas ir standartizācijas sistēma, kas atbalsta standartu izstrādi
- kādas ir galvenās Eiropas politikas pieejamības jomā un to saistība ar standartizāciju
- kā aktīvi piedalīties standartu izstrādē nacionālajā vai Eiropas līmenī.

Šis dokuments ir vērsts uz Eiropas standartizāciju un līdz ar to arī uz starptautisko standartizācijas sistēmu, lai gan tajā sniegta noderīga informācija par atbilstību Eiropas standartizācijas sistēmai.

2. Saīsinājumi un akronīmi

2.1. Standartizācijas iestādes

- **CEN European Committee for Standardization:** Eiropas Standartizācijas komiteja (turpmāk tekstā CEN)
- **CENELEC (CLC) European Committee for Electrotechnical Standardization:** Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komiteja (turpmāk tekstā CENELEC)
- **ETSI European Telecommunications Standards Institute:** Eiropas Telekomunikāciju standartu institūts (turpmāk tekstā ETSI)
- **ESO European Standardisation Organisations:** Eiropas standartizācijas organizācijas (CEN, CENELEC un ETSI) (saīsinājumā ESO)
- **ISO International Organization for Standardization:** Starptautiskā Standartizācijas organizācija (turpmāk tekstā ISO)

- **IEC International Electrotechnical Commission:** Starptautiskā Elektrotehnikas komisija (turpmāk tekstā IEC)
- **ITU International Telecommunication Union:** Starptautiskā Telekomunikāciju savienība (turpmāk tekstā ITU)
- **NSB National Standardisation Body:** Nacionālā standartizācijas institūcija (turpmāk tekstā NSB)

2.2. Standartizācijas nodevumi

- **CWA** CEN Workshop agreement: ESK darbsemināra līgums
- **EG** ETSI Guide: ETSI rokasgrāmata
- **EN** European Standard: Eiropas standarts
- **ES** ETSI Standard: ETSI standarts
- **IS** International Standard: Starptautiskais standarts
- **IWA** International Workshop Agreement: Starptautiskais darbsemināra līgums
- **PAS** Publicly Available Specification: Publiski pieejama specifikācija
- **GR** Group Report: Grupas ziņojums
- **GS** Group Specification: Grupas specifikācija
- **TR** Technical Report: Tehniskais ziņojums
- **TS** Technical Specification: Tehniskā specifikācija
- **SR** Special Report: Īpašais ziņojums

2.3. Standartizācijas tehniskās iestādes

- **ISG** Industry Specification Group: Nozares specifikāciju grupa
- **JTB** Joint Technical Body: Apvienotā tehniskā iestāde
- **JTC** Joint Technical Committee: Apvienotā tehniskā komiteja
- **JWG** Joint working group: Apvienotā darba grupa
- **NMC** National Mirror Committee: Nacionālā konsultatīvā komiteja
- **PC** Project committee: Projekta komiteja

- **TC** Technical committee: Tehniskā komiteja
- **SC** Subcommittee: Apakškomiteja
- **STF** Specialist Task Force: Speciālistu darba grupa
- **WG** Working group: Darba grupa
- **WS** Workshop: Seminārs

3. Standarti un standartizācijas sistēma

3.1. Kāpēc standarti ir svarīgi

Standarti ietekmē katru iedzīvotāja ikdienas dzīvi. Būtībā standarti ir vispārpieņemts veids, kā kaut ko darīt - kā izstrādāt produktu, veidot procesu, īstenot procedūru vai sniegt pakalpojumu. Standarti ir būtisks elements visdažādākajās jomās, piemēram, digitālā un ekoloģiskā pārkārtošanās, būvniecība, pārtika, rotaļlietas, ēkas, mašīnas, veselības aprūpe, vide, pakalpojumi utt.

Sliežu platums vilcieniem, skrūvju vītne, kas sniedz iespēju izmantot mūsu mobilās ierīces, kad mēs esam ārpus mūsu operatoru tīklu pieejamības, ir veiksmes stāsti par to, kā standarti atbalsta mūsu ikdienas dzīvi.

Standarti arī palīdz mums nodrošināt produktu un pakalpojumu pieejamību. Būvētā vide, IKT produkti un pakalpojumi, kā arī produktu, preču un pakalpojumu projektēšana, izstrāde un nodrošināšana ir jomas, kurās ir ieviesti standarti, kas palīdz ražotājiem, pakalpojumu sniedzējiem, likumdevējiem, iepirkuma veicējiem, lietotājiem un visām iesaistītajām ieinteresētajām pusēm zināt kopēji saskaņotos kritērijus attiecībā uz to pieejamību.

Ir daži elementi, kas ir būtiski, lai leģitimizētu standartus: Vai tie palīdz risināt sabiedrības un tirgus problēmas? Kas piedalās dokumentu izstrādes procesā? Vai šī līdzdalība ir līdzsvarota? Vai vienprātības veidošanas procesi ir skaidri un stabili? Kuras organizācijas apstiprina standartus? Vai šie dokumenti ir pieejami?

Standartizācijas sistēma ir izstrādāta un nepārtraukti attīstās, lai risinātu šos izaicinājumus un gaidas un tādējādi nodrošinātu uzticēšanos standartizācijas procesa rezultātam.

3.2. Kas ir standarts

Standarts ir tehnisks dokuments, kuru ir paredzēts izmantot kā likumu, ieteikumus vai definīciju. Tas ir izstrādāts, pamatojoties uz kopēju vienošanos, veids, kā kaut

ko darīt atkārtoti. Standartus izstrādā, saaicinot kopā visas ieinteresētās puses, piemēram, konkrēta materiāla, produkta, procesa vai pakalpojuma ražotājus, patērētājus, regulatorus un lietotājus. Visas puses gūst labumu no standartizācijas, jo uzlabojas drošība un kvalitāte, kā arī samazinās darījumu izmaksas un cenas.

Saskaņā ar Eiropas Regulu (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju standarts ir “atzītas standartizācijas iestādes pieņemta tehniska specifikācija atkārtotai vai ilgstošai piemērošanai; kura ievērošana nav obligāta, un tas ir kāds no tālāk minētajiem:

- a. “starptautisks standarts” ir standarts, ko pieņēmusi starptautiska standartizācijas iestāde;
- b. “Eiropas standarts” ir standarts, ko pieņēmusi Eiropas standartizācijas organizācija;
- c. “saskaņotais standarts” ir Eiropas standarts, kurš pieņemts, pamatojoties uz Komisijas pieprasījumu, lai piemērotu Savienības saskaņošanas tiesību aktus;
- d. “valsts standarts” ir standarts, ko pieņēmusi nacionālā standartizācijas iestāde.”

Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) atzītie pamatprincipi standartizācijas jomā ir saskaņotība, pārredzamība, atklātība, vienprātība, brīvprātīga piemērošana, neatkarība no īpašām interesēm un efektivitāte. Šajā sakarā PTO definē standartu kā “dokumentu, ko apstiprinājusi atzīta struktūra un kas kopīgai un atkārtotai izmantošanai paredz noteikumus, pamatnostādnes vai īpašības attiecībā uz produktiem vai saistītiem procesiem un ražošanas metodēm, kuru ievērošana nav obligāta (..)”.

Starptautiskās Standartizācijas organizācijas (ISO), Starptautiskās elektrotehnikas komisijas (IEC), Eiropas Standartizācijas komitejas (ESC) un Eiropas Elektrotehnikās standartizācijas komitejas (EESC) dotās standartu definīcijas ir diezgan līdzīgas. Saskaņā ar [ISO/IEC ceļvedis 2:2004](#) standarts ir

“dokuments, kas ir izstrādāts, pamatojoties uz kopēju vienošanos, un ko apstiprinājusi atzīta iestāde un kas ietver vispārīgus un daudzkārt piemērojamus noteikumus, norādījumus vai dažādu veidu darbību vai to rezultātu raksturojumu un kura mērķis ir optimāli sakārtot noteiktu jomu”. Šī definīcija ir papildināta ar piezīmi, norādot, ka “standartiem jābūt balstītiem uz nostiprinātiem zinātnes, tehnoloģijas un pieredzes rezultātiem un jābūt vēršotiem uz to, lai veicinātu optimālus ieguvumus sabiedrībai”.

Īpašības, kas piešķir vērtību standartiem, ir:

- Brīvprātība un sabiedrības un tirgus vajadzības un prasības. Katra ieinteresētā puse, ikviens sadarbības partneris, var piedalīties standarta izstrādē un sniegt komentārus, kad standartu nodod sabiedriskajai apspriešanai.
- Kopēja vienošanās. “Par visiem standartiem notiek dialogs, lai panāktu vispārēju vienošanos, ko raksturo tas, ka būtiska attiecīgo interešu daļa ilgstošī neuztur iebildumus par būtiskiem jautājumiem, un process, kas ietver centienus ņemt vērā visu iesaistīto pušu viedokļus un saskaņotu pretrunīgus argumentus.” (kopējās vienošanās definīcija standartā EN 45020). Pēc tam standartam tiek piemērota oficiāla balsošanas procedūra, lai to apstiprinātu.
- Apstiprinājusi atzīta iestāde. Tas nozīmē, ka atzīta standartizācijas iestāde ir apstiprinājusi dokumentu un apstiprināšanas procesā ir piemērotas nepieciešamās procedūras, sabiedriskā apspriešana utt.

3.3. Standartizācijas sistēma

Standarti ir brīvprātīgi tehniski dokumenti. Tos izstrādā un definē, daloties zināšanās un panākot vienprātību starp tehniskajiem ekspertiem, kurus izvirzījušas ieinteresētās un citas personas, tostarp uzņēmumiem, patērētājiem un vides grupām. Šie eksperti veido Tehniskās komitejas, kuras ir iedalītas apakškomitejās vai darba grupās. Šīs TC ir iekļautas standartizācijas

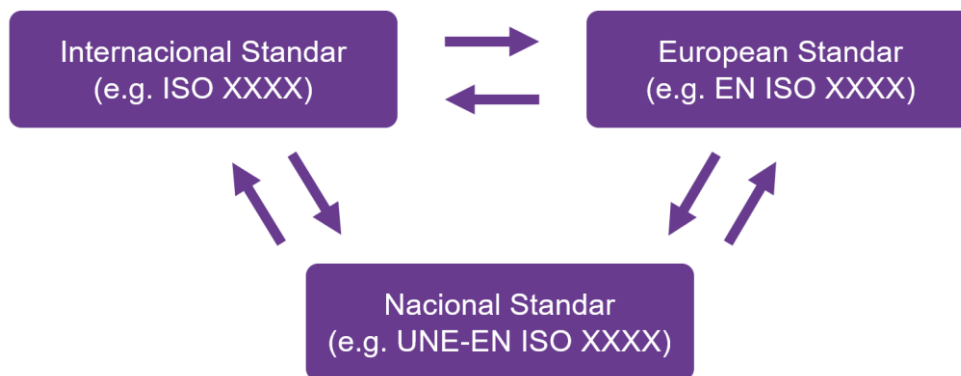
organizāciju struktūrā (nacionālajā, Eiropas un starptautiskajā, attiecīgajās konsultatīvajās komitejās) un darbojas saskaņā ar to iekšējiem noteikumiem.

Standartizācijas iestādes darbojas nacionālajā (AFNOR, BSI, DIN, UNE u. c.), reģionālajā - mūsu gadījumā Eiropas - (CEN, CENELEC, ETSI) vai starptautiskajā (ISO, IEC, ITU) līmenī. Dažkārt vienā līmenī ir dažādas standartizācijas iestādes, kas aptver dažādas jomas. Tas attiecas uz ISO (vispārējo), IEC (elektrotehnikas) un ITU (telekomunikācijas) starptautiskā līmenī vai CEN, CENELEC un ETSI Eiropas līmenī tādā pašā veidā.

Pastāv arī dažādi standartizācijas dokumentu veidi. Visizplatītākais ir standarts, kuram ir atšķirīgs kods atkarībā no organizācijas, kura to ir izstrādājusi, piemēram, EN Eiropas standartiem, ISO starptautiskajiem standartiem. Citi dokumentu veidi ietver tehniskās specifikācijas (TS), tehniskos ziņojumus (TR) un ESK darbsemināra līgumus (CWA). Turpmākie grozījumi standartos tiek noteikti, standarta koda beigās pievienojot A1, A2 utt.

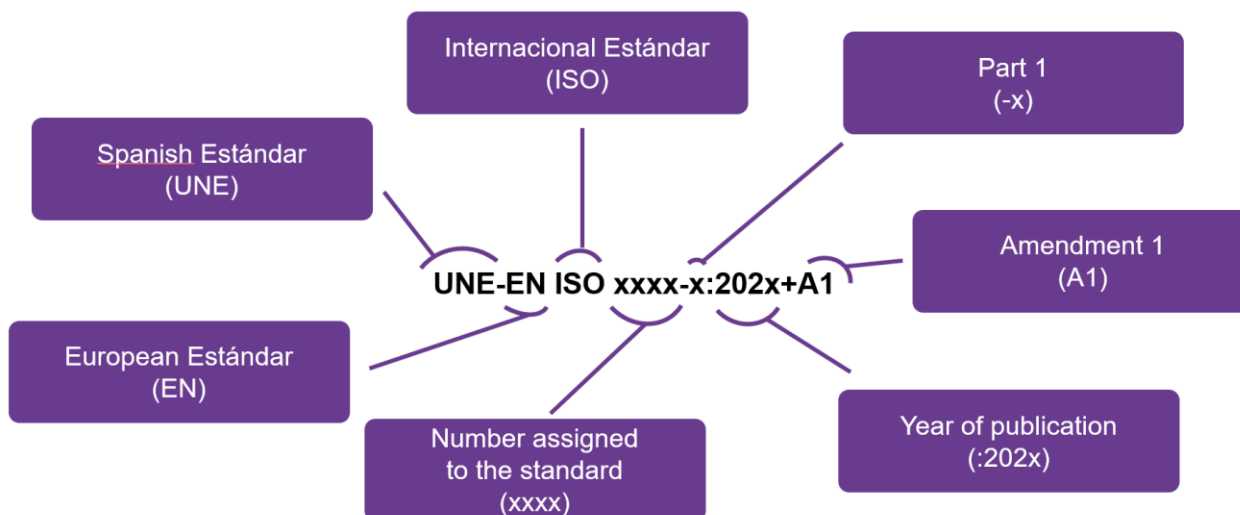
Eiropas līmenī visi CEN vai CENELEC locekļi pieņem EN standartus kā nacionālos standartus un atsauc visus spēkā esošos valsts standartus, kas varētu būt pretrunā ar tiem. Tas ir būtisks elements tirdzniecībā Eiropā un preču un pakalpojumu prasību saskaņošanā ES.

Pastāv arī vienošanās starp Eiropas un starptautiskajām organizācijām (piemēram, CEN un ISO), lai izvairītos no darba dublēšanās un veicinātu standartu globālo atbilstību, kas ļauj paralēli pieņemt vai izstrādāt viena un tā paša satura un koda standartus. Nacionālos standartus var ierosināt izmantot arī kā pamatu jauniem Eiropas vai starptautiskiem standartiem. Attēlā ir parādīti iespējamie standartu virzieni.



1. attēls. Iespējamie standartu pieņemšanas veidi

Tāpēc jebkura standarta kods tiek veidots, pamatojoties uz iepriekš minēto jautājumu kombināciju, un to varētu izskaidrot atbilstoši 2. attēlā atspoguļotajam.



2. attēls. Standarta koda elementu identifikācijas piemērs

3.4. Brīvprātīgie standarti un to saistība ar valsts politiku

Attiecībā uz standartu brīvprātīgo raksturu jāuzsver, ka daudzi standarti atbalsta Eiropas vai nacionālos tiesību aktus. Faktiski ir vispārpieņemta prakse, ka Eiropas Komisija (EK) un valstu valdības lūdz standartizācijas iestādēm izstrādāt dokumentus, un šo darbu var veikt arī ar budžeta atbalstu. Dažreiz likumdevējs norāda, ka ir obligāti jāievēro kāds standarts vai tā daļa. Parastā situācija ES ir

tāda, ka EK iesniedz standartizācijas pieprasījumu Eiropas standartizācijas organizācijām (ESO), lai izstrādātu standartus, kas atbalsta ES politiku. Daži no šiem standartiem ir izstrādāti, lai nodrošinātu prezumpciju par atbilstību Eiropas direktīvas pamatprasībām. Šos standartus sauc par “saskaņotiem standartiem”.

4. ES regulējums

Standartizācijas sistēma balstās uz visu attiecīgo ieinteresēto personu atvērtību dalībai, uz stingriem, skaidriem un pārredzamiem vienprātības veidošanas noteikumiem un uz to, ka dokumentus apstiprina atzīta standartizācijas iestāde. Starptautiskajām standartizācijas organizācijām ISO un IEC, kā arī trim ESO (ESK, EESK un ETSI) un nacionālajām standartizācijas iestādēm (NSI) ir skaidras un stingras iekšējās direktīvas un regulas.

Tā kā standartizācijai ir liela ietekme sabiedrībā, tās darbība ir stingri reglamentēta. Eiropas līmenī trīs Eiropas standartizācijas organizācijas (ESO: CEN, CENELEC un ETSI), kā arī nacionālā standartizācijas institūcija (NSB) darbojas saskaņā ar [Eiropas 2012. gada 25. oktobra Regulu \(ES\) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju](#). Saskaņā ar šo regulu:

- ESO un NSB izstrādā gada darba programmu, kas ir publiski pieejama to tīmekļa vietnē.
- NSB nodrošina piekļuvi nacionālajiem standartu projektiem tā, lai visām attiecīgajām pusēm būtu iespēja iesniegt komentārus.
- ESO iedrošina un veicina visu attiecīgo ieinteresēto personu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu (MVU), patērētāju organizāciju un vides un sociālās jomas ieinteresēto personu pienācīgu pārstāvību un efektīvu līdzdalību to standartizācijas darbībās.
- NSB veicina un atvieglo MVU piekļuvi standartiem un standartu izstrādes procesiem.

5. Starptautiskās standartizācijas iestādes

Ir trīs starptautiskas standartizācijas iestādes:

- Starptautiskā Standartizācijas organizācija (angļu valodā saīsinājums ISO), vispārīgi.
- Starptautiskā Elektrotehnikas komisija (angļu valodā saīsinājums IEC), koncentrējas uz elektrotehniku.
- Starptautiskā Telekomunikāciju savienība (angļu valodā saīsinājums ITU), koncentrējas uz telekomunikācijām.

[ISO](#) ir neatkarīga nevalstiska starptautiska organizācija, kuras sastāvā ir 168 valstu standartizācijas institūcijas.

[IEC](#) ir arī globāla bezpeļņas organizācija, kas apvieno vairāk nekā 170 valstu standartizācijas iestādes.

ISO un IEC cieši sadarbojas, lai nodrošinātu, ka standarti nepārklājas vai nerada dublēšanos. Tehniskā līmenī darbu koordinē, izmantojot oficiālus sakarus starp ISO un IEC tehniskajām komitejām, kā arī vadības līmenī, apspriežoties ar valdi¹.

ISO un IEC standartus izstrādā ekspertu grupas, ko sauc par Tehniskajām komitejām (TK). Ekspertus, kuri piedalās šajās TC, izvirza ISO vai IEC valstu pārstāvji. Vairumā gadījumu tos izvēlas attiecīgās nacionālās standartizācijas institūcijas (NSB) vai nacionālās komitejas (NC) ISO vai IEC loceklis. NSB pārstāv ISO vai IEC katrā valstī. Dalība ISO/IEC tehniskajā komitejā notiek, ievērojot valsts pārstāvības principu, t. i., izmantojot attiecīgo NSB. 1. tabulā ir atspoguļotas nacionālās standartizācijas institūcijas, kas ir ISO un IEC locekles no katras ES valsts, norādot saiti uz tās tīmekļa vietni.

¹ ISO/IEC direktīvas un politikas virzieni ir pieejami tīmekļa vietnē <https://www.iso.org/directives-and-policies.html>

CEN-CENELEC iekšējie noteikumi ir pieejami tīmekļa vietnē <https://boss.cen.eu/reference-material/refdocs/pages/>

1. tabula. ISO un IEC locekļa ES NSB

Valsts	ISO loceklis (akronīms)	IEC loceklis (akronīms)
Austrija	PSI	OVE
Beļģija	NBN	CEB-BEC
Bulgārija	BDS	BDS
Horvātija	HZN	HZN
Kipra	CYS	CYS
Čehijas Republika	UNMZ	UNMZ
Dānija	DS	DS
Igaunija	EVS	EVS
Somija	SFS	SESKO
Francija	AFNOR	AFNOR
Vācija	DIN	DKE
Grieķija	NQI/ELOT	NQI/ELOT
Ungārija	MSZT	MSZT

Valsts	ISO loceklis (akronīms)	IEC loceklis (akronīms)
Īrija	NSAI	NSAI
Itālija	UNI	CEI
Latvija	LVS	LVS
Lietuva	LST	LST
Luksemburga	ILNAS	ILNAS
Malta	MCCAA	MCCAA
Nīderlande	NEN	NEN
Polija	PKN	PKN
Portugāle	IPQ	IPQ
Rumānija	ASRO	ASRO
Slovākija	UNMS SR	UNMS SR
Slovēnija	SIST	SIST
Spānija	UNE	UNE
Zviedrija	SIS	SEK

ITU ir Apvienoto Nāciju Organizācijas specializētā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju aģentūra, un to pārvalda Pilnvaroto pārstāvju konference un ITU

padome. ITU Telekomunikāciju standartizācijas sektora (ITU-T) izpētes grupas apvieno ekspertus no visas pasaules, lai izstrādātu starptautiskus standartus, kas pazīstami kā ITU-T rekomendācijas.

6. Eiropas standartizācijas iestādes

Ir trīs Eiropas standartizācijas organizācijas (ESO):

- Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN), vispārīgi.
- Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteja (CENELEC), kas koncentrējas uz elektrotehniku.
- Eiropas Telekomunikāciju standartu institūts (ETSI), kas koncentrējas uz telekomunikācijām.

[CEN](#), Eiropas Standartizācijas komiteja un [CENELEC](#) - Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komiteja - ir divas asociācijas. Katra no tām apvieno 34 Eiropas valstu standartizācijas iestādes. CEN un CENELEC pārstāvētās valstis ir vienas un tās pašas: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Horvātija, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Islande, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Portugāle, Ziemeļmaķedonijas Republika, Rumānija, Serbija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Zviedrija, Šveice, Turcija un Apvienotā Karaliste. Tomēr dažas valstis CEN un CENELEC pārstāv dažādas NSB.

CEN un CENELEC ir dažādas organizācijas, taču tām ir viena un tā pati direktore Elena Santiago, kas ir CEN-CENELEC vadības centra ([CCMC](#)) vadītāja. CCMC atbild par visu CEN un CENELEC ikdienas darbību koordinēšanu un veicināšanu.

CEN un CENELEC var pielīdzināt attiecīgi ISO un IEC, un to tehniskās darbības pamatā ir arī valsts pārstāvības princips. CEN un CENELEC standartus izstrādā ekspertu grupas, ko sauc par Tehniskajām komitejām (TK). Ekspertus, kas piedalās šajās TC, izvirza CEN vai CENELEC valstu pārstāvji. Vairumā gadījumu

tos izvēlas attiecīgās Nacionālās standartizācijas institūcijas (NSB) komitejas (NC) CEN vai CENELEC loceklis. NSB pārstāv ISO/IEC katrā valstī. Dalība ISO vai IEC TC notiek, ievērojot valsts pārstāvības principu, t. i., ar attiecīgās NSB starpniecību.

Lai gan [ETSI](#) darbības joma ir ļoti līdzīga ITU darbības jomai, šīm divām organizācijām ir ļoti atšķirīgs raksturs. ETSI ir atzīta ESO, kas nodarbojas ar telekomunikāciju, apraides un citu elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem. ETSI ir bezpeļņas apvienība. Tajā ietilpst vairāk nekā 900 dalīborganizāciju no vairāk nekā 60 valstīm un pieciem kontinentiem. ETSI dalībnieki ir ne tikai no Eiropas vides. Faktiski 67 ETSI dalībnieki atrodas Amerikas Savienotajās Valstīs, 15 Ķīnā, 13 Kanādā, 9 Japānā, 8 Dienvidkorejā, 6 Austrālijā, 3 Dienvidāfrikā un 2 Indijā. Ņemot to vērā, Eiropas dalībvalstu skaits pārsniedz ārpus šī reģiona esošo dalībvalstu skaitu. Piemēram, 139 locekļi atrodas Vācijā, 112 - Apvienotajā Karalistē, 101 - Francijā, 44 - Beļģijā, 42 - Spānijā, 37 - Itālijā un 36 - Zviedrijā. ETSI dalībnieki ir diversificēti lieli un mazi privāti uzņēmumi, pētniecības struktūras, akadēmiskās aprindas, valdība un publiskas organizācijas. Tā kā CEN un CENELEC darbojas saskaņā ar valsts pārstāvības principu, ETSI dalībniekiem ir tieša dalība ETSI tehniskajās grupās (Tehniskajā komitejā, ETSI projektā). Tas nozīmē, ka konsenss netiek panākts starp dažādām valstu delegācijām, bet gan to organizāciju ekspertiem, kuras ir ETSI locekles (galvenokārt privātajiem uzņēmumiem).

2. tabulā ir parādītas CEN locekles un CENELEC locekles no katras ES valsts, kā arī NSB, kas ir ETSI vai nacionālās standartizācijas organizācijas (NSO) locekles saistībā ar ETSI, norādot saiti uz tās tīmekļa vietni.

2. tabula. ES NSB locekļi CEN, CENELEC un ETSI vai ar ETSI saistīti NSO

ES valsts	NSB	CEN locekļi	Tīmekļa vietne	NSB	CLC locekļi	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI locekļi/NSO, kas saistīti ar ETSI	Tīmekļa vietne
Austrija	ASI	Austrian Standards International - Standardization and Innovation	www.austrian-standards.at	OVE	Austrian Electrotechnical Association	www.ove.at	ASI, OVE		
Beļģija	NBN	Bureau de Normalisation/Bureau voor Normalisatie	www.nbn.be	CEB-BEC	Belgian Electrotechnical Committee	www.ceb-bec.be	NBN	Bureau de Normalisation/Bureau voor Normalisatie	www.nbn.be
Bulgārija	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org
Horvātija	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
Kipra	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy
Čehijas Republika	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz
Dānija	DS	Dansk Standard	www.ds.dk	DS	Dansk Standard	www.ds.dk	DS	Dansk Standard	www.ds.dk
Igaunija	EVS	Non-profit Association Estonian Centre for Standardisation and Accreditation	www.evs.ee	EVS	Non-profit Association Estonian Centre for Standardisation and Accreditation	www.evs.ee	CPTRA	Republic of Estonia Consumer Protection and Technical Regulatory Authority	https://www.tta.ee/en

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
Somija	SFS	Suomen Standardisoimisliitt o r.y.	www.sfs.fi	SESKO	SESKO	www.sesko.fi	TRAFICOM	Finnish Transport and Communications Agency	https://www.traficom.fi/en
Francija	AFNOR	Association Française de Normalisation	www.afnor.org	AFNOR-CEF	Association Française de Normalisation	www.afnor.org	AFNOR	Association Française de Normalisation	www.afnor.org
Vācija	DIN	Deutsches Institut für Normung	www.din.de	DKE	Association for Electrical, Electronic & Information Technologies	www.dke.de	DKE	Association for Electrical, Electronic & Information Technologies	www.dke.de
Grieķija	NQIS/ELOT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr	NQIS/ELOT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr	NQIS/ELOT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
Ungārija	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu
Īrija	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie
Itālija	UNI	Ente Italiano di Normazione	www.uni.com	CEI	Comitato Elettrotecnico Italiano	www.ceinorme.it	UNINFO	UNINFO	https://www.uninfo.it/index.php
Latvija	LVS	Latvian Standard Ltd.	www.lvs.lv	LVS	Latvian Standard Ltd.	www.lvs.lv	LVS	Latvian Standard Ltd.	www.lvs.lv
Lietuva	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
Luksemburga	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu
Malta	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt
Nīderlande	NEN	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl	NEC	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl	NEN	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl
Polija	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl
Portugāle	IPQ	Instituto Português da Qualidade	http://www1.ipq.pt/pt/pages/	IPQ	Instituto Português da Qualidade	http://www1.ipq.pt/pt/pages/	IPQ	Instituto Português da Qualidade	http://www1.ipq.pt/pt/pages/

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
			Homepage.aspx			Homepage.aspx			Homepage.aspx
Rumānija	ASRO	Romanian Standards Association	www.asro.ro	ASRO	Romanian Standards Association	www.asro.ro	ASRO	Romanian Standards Association	www.asro.ro
Slovākija	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk
Slovēnija	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si
Spānija	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NSB	CLC loceklis	Tīmekļa vietne	NSB	ETSI loceklis/NSO, kas saistīts ar ETSI	Tīmekļa vietne
Zviedrija	SIS	Swedish Institute for Standards - SIS	www.sis.se	SEK	Swedish Institute for Standards - SIS	www.elstandards.se	ASUT	Swiss Telecommunications Association	https://asut.ch/asut/de/page/index.xhtml

7. Kā piekļūt publicētajiem Eiropas standartizācijas dokumentiem

7.1. Ievads

Standartizācijas dokumenti ir publiski pieejami. Tas nozīmē, ka visas ieinteresētās personas var piekļūt tā saturam. Tomēr tas nenozīmē, ka standartizācijas dokumenti ir brīvi pieejami.

Visus standartizācijas dokumentus aizsargā autortiesības un saistītās izmantošanas tiesības. Tāpēc jebkāda standartu reproducēšana, izplatīšana, tālākpārdošana vai komunikācija jebkuros plašsaziņas līdzekļos ir aizliegta bez autortiesību un saistīto izmantošanas tiesību īpašnieka oficiālas rakstiskas atļaujas.

Attiecībā uz izmaksām, kas saistītas ar piekļuvi standartizācijas dokumentiem Eiropā, būtībā ir divi modeļi: ETSI modelis un CEN-CENELEC modelis. Abi modeļi pastāv līdzās starptautiskajiem izplatītājiem visā pasaulē, no kuriem var iegādāties Eiropas standartus.

7.2. ETSI modelis

ETSI modeļa pamatā ir tieša līdzdalība. ETSI standartizācijas dokumenti ar vairāk nekā 900 dalīborganizācijām ir brīvi pieejami PDF formātā tās [tīmekļa vietnē](#).

Turklāt ETSI Eiropas standartus (EN) var iegādāties no valstu standartizācijas organizācijām ([NSO](#)), kas palīdz ETSI to izstrādē.

7.3. CEN-CENELEC modelis

CEN un CENELEC modeļa pamatā ir valsts pārstāvniecība. Abās organizācijās katrā ir 34 locekļi, kas ir nacionālās standartizācijas iestādes, un katra no tām ir no citas Eiropas valsts.

Par CEN un CENELEC standartizācijas dokumentu izplatīšanu atbild CEN un CENELEC locekļi - NBS. Līdz ar to CEN un CENELEC ir uzticējušas savām NBS aizsargāt savas autortiesību intereses katrā to attiecīgajā teritorijā. CEN un CENELEC vadības centrs nepārdod un neizplata standartus vai citus nodevumus. Visi CEN un/vai CENELEC dokumenti ir tieši pieejami iegādei no [CEN NSB](#), [CENELEC NSB](#), [CEN Filiālēm](#) un [CENELEC filiālēm](#).

Tomēr daži CEN un/vai CENELEC darbsemināra līgumi (CWA), galvenokārt IKT jomā, ir pieejami bez maksas [CWA lejupielādes zonā](#) saskaņā ar īpašiem noteikumiem, piemēram, ja nozare ir kompensējusi pārdošanas zaudējumus.

CEN un/vai CENELEC locekļiem ir pienākums pieņemt visus CEN un/vai CENELEC standartus un atsaukt visus atšķirīgos valstu standartus.

PIEZĪME ISO un IEC modelis ir ļoti līdzīgs CEN un CENELEC modelim, izņemot to, ka ISO un/vai IEC locekļiem nav pienākuma pieņemt starptautiskos standartus vai atsaukt valsts standartus, kas atšķiras no ISO un/vai IEC starptautiskajiem standartiem.

8. Kā piedalīties Eiropas standartizācijas procesā

8.1. Ievads

Eiropas standarti ir to tirgus dalībnieku plašo centienu rezultāts, kuri sniedz speciālās zināšanas un finansē standartizācijas infrastruktūru Eiropā. Ir arī ESO un NSB pārvaldības un struktūras izmaksas, kas jāsedz, lai nodrošinātu standartizācijas sistēmas ilgtspēju. Tāpēc par dalību standartizācijas tehniskajās institūcijās var iekasēt maksu.

Mēs varētu nošķirt trīs dažādas situācijas: ETSI; CEN un CENELEC; un NSB.

8.2. Dalība ETSI standartizācijas tehniskajās struktūrās

Kā iepriekš minēts, organizācijas var tieši piedalīties ETSI tehnisko struktūru darbā.

ETSI ir divu veidu tehniskās struktūras:

- Tehniskās grupas (Tehniskā komiteja, ETSI projekts). Dalība šajās grupās ir rezervēta ETSI locekļiem.
- Citas tehniskās grupas (ETSI partnerības projekts, nozares specifikāciju grupa, atvērtā grupa). Piedalīties var gan ETSI dalībnieki, gan tie, kas nav ETSI dalībnieki.

Tomēr šo tehnisko struktūru darbības izmaksas sedz organizācijas, kas tajās piedalās.

- ETSI dalībniekiem ETSI dalības iemaksas aprēķina atkarībā no dalības veida:
 - Locekļi un asociētie locekļi kopumā

- Bezpeļņas lietotāju asociācijas, universitātes, publiskās pētniecības iestādes un mikrouzņēmumi
- Valdības organizācijas
- Novērotāji
- Attiecībā uz tiem, kas nav ETSI dalībnieki, parasti tie ir pārstāvji nozares specifikāciju grupās (ISG), kuri maksā dalības maksu.

8.3. Dalība CEN un/vai CENELEC standartizācijas tehniskajās struktūrās

Dalību CEN un/vai CENELEC tehniskajās struktūrās galvenokārt veido šādas grupas:

- CEN un/vai CENELEC locekļu valstu delegācijas. Tie ir eksperti, kurus NSB locekļi ir iecēluši, lai pārstāvētu savu ieinteresēto personu nacionālās intereses. Kopējo NSB biedra naudu sadala starp visiem dalībniekiem, pamatojoties uz finanšu iemaksu procentuālo daļu, kas aprēķināta katrai NSB.
Individuāli. Valstu delegācijām ir balsstiesības attiecībā uz tehnisko struktūru lēmumiem.
- Sadarbība ar citām CEN un/vai CENELEC tehniskajām struktūrām. Tie ir citu CEN un/vai CENELEC tehnisko struktūru pārstāvji, ar kuriem sadarbojas, lai nodrošinātu koordināciju. Pārstāvot citu tehnisku struktūru, šiem pārstāvjiem nav balsstiesību attiecībā uz to tehnisko struktūru, kurās tie piedalās, lēmumiem.
- Eiropas padomnieki: Tās galvenokārt ir Eiropas Komisija un EBTA sekretariāts. Eiropas padomniekiem nav balsstiesību attiecībā uz tehnisko struktūru lēmumiem.
- Sabiedrības ieinteresētās personas. Saskaņā ar ES Regulu (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju pārstāvētas tiek šādu pušu intereses:

- Patērētāji, izmantojot ANEC - Eiropas patērētāju balss standartizācijā
- ETUC darbinieki un darba ņēmēji - Eiropas Arodbiedrību konfederācija
- ECOS - Vides koalīcija standartu jomā

Sabiedrības ieinteresētās personas nemaksā dalības maksu. Viņiem nav balsstiesību attiecībā uz tehnisko struktūru lēmumiem.

- Partnerorganizācijas: Šīs organizācijas maksā dalības maksu. Viņiem nav balsstiesību attiecībā uz tehnisko struktūru lēmumiem.

Galvenais veids, kā piedalīties CEN un/vai CENELEC standartizācijas tehniskajās institūcijās, ir attiecīgā CEN un/vai CENELEC locekļa valsts delegācijā. Tāpēc, ja vēlaties piedalīties CEN un/vai CENELEC tehniskajā struktūrā (TC, SC, WG u. c.), jums jāsaazinās ar tās valsts NBS, kurā attīstāt savu darbību, sk. 2. tabulu.

8.4. Dalība NBS standartizācijas tehniskajās institūcijās

Standartizācija ir atkarīga no visu attiecīgo ieinteresēto personu līdzdalības šajā procesā. Tāpēc NBS noklusētais un vēlamais veids, kā sniegt ieguldījumu CEN un/vai CENELEC tehniskās komitejas standartizācijas darbā, ir uzticēt valsts nostājas paušanu esošai valsts standartizācijas tehniskajai struktūrai vai, ja nepieciešams, izveidot jaunu struktūru, kurai būtu šis uzdevums. Valsts standartizācijas tehniskā iestāde (TC, SC vai WG) ir plaši pazīstama kā Nacionālā konsultatīvā komiteja (NMC). Attiecīgi, ja valsts eksperts vēlas iesaistīties Eiropas standarta darbā, šim ekspertam būtu jāpievienojas NMC. NMC būs atbildīga par to, lai nosūtītu valstu komentārus par dažādiem standarta projektiem un nodotu valsts balsojumu par dokumenta oficiālajiem apstiprināšanas posmiem. Attiecīgā NBS var norīkot valstu ekspertus (parasti no tiem, kas piedalās NMC), lai tie tieši piedalītos CEN un/vai CENELEC standartizācijas tehniskajās institūcijās (TC, SC vai darba grupā).

Piemēram, CEN un CENELEC apvienotās tehniskās komitejas CEN/CLC/JTC 11 “Pieejamība būvētajā vidē” pārskatīšanu veic CEN un CENELEC Apvienotā tehniskā komiteja CEN/CLC/JTC 11 “Pieejamība būvētajā vidē”. Spānijas eksperti, kas vēlas piedalīties šajā darbā, ir jāiesaista Spānijas Nacionālajā konsultatīvajā komitejā, kas ir CTN-UNE 170/GT 2. Eksperti, kas piedalās Spānijas tehniskajā struktūrā CTN-UNE 170/GTG 2, ir atbildīgi par to, lai palīdzētu noteikt valsts kritērijus attiecīgajiem CEN/CLC/JTC 11 darbiem un lēmumiem. Turklāt Spānijas tehniskā struktūra CTN-UNE 170/GTG 2 ir izraudzījusies dažus ekspertus, kas veido Spānijas delegāciju. Šie Spānijas delegācijas eksperti var piedalīties Eiropas Apvienotās tehniskās komitejas CEN/CLC/JTC 11 sanāsmēs un tādējādi dialogā ar citu iesaistīto valstu ekspertiem palīdzēt noteikt kritērijus, atbilstoši kuriem ir jāizpilda prasības, lai uzskatītu, ka būvētā vide ir pieejama.

Noklusējuma situācija ir tāda, ka katrai NBS ir NMC, kas aptver attiecīgās Eiropas Tehniskās komitejas darbību. Dažreiz NMC aptver vairāku Eiropas TC darbību, un dažreiz Eiropas TC darbības joma ir sadalīta vairākās valstu tehniskajās komitejās. Dalībai NMC var piemērot dalības maksu, lai segtu tās pārvaldības izmaksas. Tomēr NSB nav pienākuma ieviest NMC attiecībā uz katru no Eiropas TC, un attiecīgā gadījumā tā var izmantot citus veidus, kā noteikt savu attiecīgo ieinteresēto personu nacionālos kritērijus.

Par dalību NBS standartizācijas tehniskajās institūcijās var iekasēt maksu. Šādos gadījumos visbiežāk ir īpaši apsvērumi konkrētām ieinteresētajām personām, piemēram, publiskām iestādēm, ieinteresētajām personām sabiedrībā, akadēmiskajām aprindām un MVU. Katrai NBS ir atšķirīgi dalības nosacījumi. Dažreiz, bet ne vienmēr, šie dalības nosacījumi ir pieejami viņu tīmekļa vietnē.²

² Modelis dalībai ISO un/vai IEC tehniskajās struktūrās ir ļoti līdzīgs modelim dalībai CEN un/vai CENELEC tehniskajās struktūrās.

9. Galvenās standartizācijas tehniskās iestādes Eiropas līmenī saistībā ar pieejamību

9.1. EK mandāti M/376, M/420, M/473 un M/554

Eiropas Komisija ([EK](#)) un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija ([EBTA](#)) apzinās, ka kopīgi Eiropas pieejamības standarti palīdz novērst šķēršļus personām ar invaliditāti un citām personām (piemēram, vecāka gadagājuma cilvēkiem). Turklāt galvenie ES tiesību akti (Tīmekļa pieejamības direktīva, Eiropas Pieklūstamības direktīva, Direktīva par publisko iepirkumu) attiecas uz pieejamības standartu iespējamu izmantošanu. Tāpēc ir ieviesti Eiropas pieejamības standarti, lai atbalstītu pieejamības īstenošanu būvētajā vidē un IKT un lai organizācijas pieņemtu pieeju “Dizains ikvienam”. Ja šos standartus piemēro visās dalībvalstīs, tie arī uzlabo iekšējā tirgus darbību, likvidējot šķēršļus brīvai preču un pakalpojumu aprītei.

EK un EBTA ar mandātiem M/376, M/420 un M/473 ir veicinājušas galveno Eiropas standartizācijas dokumentu izstrādi, lai atbalstītu Eiropas politiku pieejamības jomā. Tie tika izstrādāti, pamatojoties uz īpašu EK kārtību, kura izdeva pilnvaras, trim ESO to izstrādei. Visu šo dokumentu pirmo izdevumu finansēja EK un EBTA.

Tīmekļa pieklūstamības direktīva (WAD), t. i., Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamību, tika publicēta 2016. gada oktobrī. EK noteica EN 301549:2015 “Pieejamības prasības, kas piemērotas IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam Eiropā” kā piemērotu dokumentu, lai padarītu pieejamākas publiskā sektora tīmekļa vietnes un mobilās lietotnes un saskaņotu dažādus standartus Eiropas Savienībā (ES), samazinot šķēršļus ar pieejamību saistītu produktu un pakalpojumu izstrādātājiem. Tāpēc

EK uzsāka jaunu mandātu M/554, ko finansēja EK un EBTA, lai to pārskatītu. Tā galīgais rezultāts EN 301549:2018 “IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības” (V2.1.2) bija saskaņots standarts, kas atbalsta WAD. Tas nozīmē, ka tā atbilstība saskaņotajam standartam EN 301549:2018 ļāva prezumēt atbilstību Direktīvas (ES) 2016/2102 pamatprasībām. Kopš tā laika šis standarts ir pārskatīts divas reizes, un pašreizējais saskaņotais standarts ir EN 301549:2021. IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. (V3.2.1.).

3. tabula attiecas uz EK un EBTA standartizācijas mandātiem pirms 2022. gada ar to rezultātiem.

Turklāt saskaņā ar M/473 CEN un CENELEC izstrādāja [“CEN-CENELEC protokolu par pieejamību, standartizācijā ievērojot pieeju “Dizains Ikvienam”](#). CEN/BT/Darba grupa 213 “Stratēģiskā padomdevēja grupa pieejamības jautājumos” ([SAGA](#)) ir CEN Tehniskās padomes darba grupa, kas ir atbildīga par šo dokumentu. Tajā izklāstīta procedūra, lai palīdzētu tehniskām struktūrām izlemt, vai, izstrādājot vai pārskatot standartizācijas nodevumu, būtu jāpievēršas piekļūstamībai, izmantojot pieeju “Dizains ikvienam”. Turklāt visām EN un CENELEC tehniskajām struktūrām, uzsākot jaunu standartizācijas mandātu, ir pienākums novērtēt, vai jaunajā nodevumā ir jāpievēršas pieejamības aspektiem.

3. tabula. EK un EBTA standartizācijas mandāti, kas saistīti ar standartizāciju pirms 2022. gada

Mandāts	Joma	Mandāta datums	ESO, kas pieņēma mandātu	TC, kas izstrādāja mandātu	Nodevumi	Standarta statuss	ESO, kas vada nodevumu izstrādi	Piezīmes
M/376 . Standartizācijas mandāts CEN, CENELEC un ETSI, lai atbalstītu Eiropas pieejamības prasības produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam IKT jomā.	IKT pieejamība	07/10/2005	CEN, CENELEC un ETSI	CEN/CLC/ETSI/JTB eAcc. e-pieejamība	EN 301549:2014. Pieejamības prasības, kas piemērotas IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam Eiropā. (V1.1.1.)	Atsaukts	ETSI	EK un EBTA finansējums
					EN 301549:2015. Pieejamības prasības, kas piemērotas IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam Eiropā. (V1.1.2.)	Atsaukts	ETSI	
					CEN/CLC/ETSI TR 101550:2014. Dokumenti, kas attiecas uz EN 301549 "IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam piemērotas pieejamības prasības Eiropā".	Atsaukts	ETSI	EK un EBTA finansējums
					CEN/CLC/ETSI TR 101550:2022. Dokumenti, kas attiecas uz EN 301549 (V1.1.1.) "IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam piemērotas pieejamības prasības Eiropā".	Publicēts	ETSI	Īstermiņā pārskatīšana nav paredzēta. Dokuments attiecas tikai uz EN 301549 1. izdevumu.

Mandāts	Joma	Mandāta datums	ESO, kas pieņēma mandātu	TC, kas izstrādāja mandātu	Nodevumi	Standarta statuss	ESO, kas vada nodevumu izstrādi	Piezīmes
					CEN/CLC/ETSI TR 101551:2014. Vadlīnijas par IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam piemērotu pieejamības piešķiršanas kritēriju izmantošanu Eiropā.	Publicēts	ETSI	EK un EBTA finansējums. Drīzumā tiks pārskatīts. Darbs pie tā pārskatīšanas vēl nav sācies.
					CEN/CLC/ETSI/TR 101 552:2014. Norādījumi par atbilstības novērtēšanas piemērošanu pieejamības prasībām IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam Eiropā.	Publicēts	CEN	EK un EBTA finansējums. Drīzumā tiks pārskatīts. Darbs pie tā pārskatīšanas vēl nav sācies.
M/554 . Komisijas 2017. gada 27. aprīļa Īstenošanas lēmums par standartizācijas pieprasījumu Eiropas standartizācijas organizācijām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/2102 par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību atbalstam.	IKT pieejamība	27/04/2017	CEN, CENELEC un ETSI	CEN/CLC/ETSI/JTB eAcc. e-pieejamība	EN 301549:2018. IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības (V2.1.2.)	Atsaukts	ETSI	EK un EBTA finansējums. Attiecas arī uz M/376.
					EN 301549:2019. IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. (V3.1.1.)	Atsaukts	ETSI	Attiecas arī uz M/376.

Mandāts	Joma	Mandāta datums	ESO, kas pieņēma mandātu	TC, kas izstrādāja mandātu	Nodevumi	Standarta statuss	ESO, kas vada nodevumu izstrādi	Piezīmes
					EN 301549:2021. IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. (V3.2.1.)	Publicēts	CEN	Attiecas arī uz M/376. Saskaņotais standarts. Nodrošina prezumpciju par atbilstību attiecīgajām pamatprasībām, kas izklāstītas Direktīvā (ES) 2016/2102 par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamību. Darbs pie tās pārskatīšanas jau ir sācies.
M/420 . Standartizācijas mandāts CEN, CENELEC un ETSI, lai atbalstītu Eiropas pieejamības prasības publiskajiem iepirkumiem būvētajā vidē.	Būvēta vide	21/12/2007	CEN un CENELEC	CEN/CLC/JTC 11. Pieejamība būvētajā vidē.	EN 17210:2021. Būvētās vides pieejamība un lietojamība — funkcionālās prasības.	Publicēts	CEN	Darbs pie tās pārskatīšanas jau ir sācies.

Mandāts	Joma	Mandāta datums	ESO, kas pieņēma mandātu	TC, kas izstrādāja mandātu	Nodevumi	Standarta statuss	ESO, kas vada nodevumu izstrādi	Piezīmes
					CEN/TR 17621:2021. Būvētās vides pieejamība un izmantojamība — tehniskās veiktspējas kritēriji un specifikācijas.	Publicēts	CEN	Īstermiņā pārskatīšana nav paredzēta.
					CEN/TR 17622:2021. Apbūvētās vides pieejamība un izmantojamība — atbilstības novērtējums.	Publicēts	CEN	Īstermiņā pārskatīšana nav paredzēta.
M/473 . Standartizācijas mandāts CEN, CENELEC un ETSI iekļaut attiecīgajās standartizācijas iniciatīvās "Dizains ikvienam".	Dizains ikvienam	01/09/2010	CEN un CENELEC	CEN/CLC/JTC 12. Dizains ikvienam.	EN 17161:2019. Dizains ikvienam — Pieejamība, izmantojot pieeju Dizains ikvienam, produktiem, precēm un pakalpojumiem — lietotāju loka paplašināšana.	Publicēts	CEN	Darbs pie tās pārskatīšanas jau ir sācies.

9.2. EK un EBTA standartizācijas pieprasījums M/587

[Direktīva \(ES\) 2019/882](#) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām, tā dēvētais Eiropas Piekļūstamības direktīva (EPD), ir būtiski mainījusi situāciju. Šīs direktīvas mērķis ir veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tuvinot dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus attiecībā uz konkrētu produktu un pakalpojumu pieejamības prasībām, jo īpaši likvidējot un novēršot šķēršļus dažu pieejamu produktu un pakalpojumu brīvai aprītei, ko rada atšķirīgas pieejamības prasības dalībvalstīs. Tas palielinātu pieejamu produktu un pakalpojumu pieejamību iekšējā tirgū un uzlabotu attiecīgās informācijas pieejamību. EPD 15. pantā tika apsvērta vajadzība izstrādāt saskaņotus standartus attiecībā uz direktīvas aptverto produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām, lai atvieglotu atbilstības novērtēšanu piemērojamajām piekļūstamības prasībām.

2022. gada 14. septembrī EK un EBTA [trīs](#) ESO iesniedza jaunu standartizācijas pieprasījumu M/587. Šajā standartizācijas pieprasījumā trīs ESO tika lūgti izstrādāt trīs jaunus saskaņotus standartus, pārskatīt trīs esošos Eiropas standartus, lai tos pārveidotu par saskaņotiem standartiem, un pārskatīt divus tehniskos ziņojumus, kas atbalstīja vienu no šiem Eiropas standartiem.

4. tabula attiecas uz jaunajiem saskaņotajiem standartiem, kuri ir jāizstrādā saskaņā ar M/587 atbildīgajai Eiropas tehniskajai komitejai EK noteiktajā termiņā.

5. tabula attiecas uz standartizācijas nodevumiem, kuri ir jāpārskata saskaņā ar M/587 atbildīgajai Eiropas tehniskajai komitejai EK noteiktajā termiņā

Organizācijas un eksperti, kuri vēlas piedalīties šo jauno standartizācijas darbu izstrādē, sazinās ar attiecīgo NSO (nacionālais pārstāvības princips) vai attiecīgo ESO (tieša dalība). 6., 7. un 8. tabula attiecas uz galvenajām Eiropas standartizācijas tehniskajām iestādēm pieejamības jomā ([CEN/CLC/JTC 12](#), [CEN/CLC/JTC 11](#) un [CEN/CLC/ETSI/JTB EACC](#)) attiecīgo nacionālo

standartizācijas iestādi un, ja pieejams, attiecīgo Nacionālo konsultatīvo komiteju un kontaktinformāciju.

4. tabula. Jauni saskaņotie standarti, kuri ir jāizstrādā saskaņā ar M/587

Atsauce	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
<p>Saskaņots(-i) standarts(-i), ar ko nosaka prasības par nedigitālas informācijas pieejamību saistībā ar produktiem un pakalpojumiem</p>	<p>Apraksta pieejamības tehniskos risinājumus, lai nodrošinātu atbilstību šādām Direktīvas 2019/882 I pielikumā noteiktajām prasībām:</p> <ul style="list-style-type: none"> — I pielikuma I iedaļas 1. punkta a) un b) apakšpunkts un I pielikuma II iedaļa — Arī attiecībā uz I pielikuma III iedaļas a) un b) punktu — Arī attiecībā uz IV iedaļas c) un d) punktu — transports — Arī attiecībā uz IV iedaļas e) punkta ii) apakšpunktu — banku informācija — Izņemot IV iedaļas f) apakšpunktu e-grāmatas <p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispāratzītos jaunākos sasniegumus.</p>	CEN/CLC/JTC 12	CEN	15/03/2026

Atsauce	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
<p>Saskaņots standarts tādu atbalsta pakalpojumu pieejamībai, kas saistīti ar produktiem un pakalpojumiem (palīdzības dienesti, zvanu centri, tehniskais atbalsts, teksta pārlikšanas pakalpojumi un apmācības pakalpojumi)</p>	<p>Apraksta pieejamības un sadarbības tehniskos risinājumus, kā arī sniedz informāciju par attiecīgo produktu un pakalpojumu pieejamību, to saderību ar palīgtehnoloģijām un to, kā nodrošināt, ka informācija tiek sniegta pieejamos saziņas veidos, un kā nodrošināt atbilstību šādām Direktīvas 2019/882 I pielikumā noteiktajām prasībām: — I.3. iedaļa par produktiem un III iedaļas d) punkts attiecībā uz pakalpojumiem.</p> <p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispāratzītos jaunākos sasniegumus.</p>	CEN/CLC/JTC 12	CEN	15/03/2026

Atsauce	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
<p>Saskaņots standarts ārkārtas sakaru pieejamībai un sadarbībai, kā arī ārkārtas izsaukumu centrāles (ĀIC) atbildēšanai uz ārkārtas gadījumiem (tostarp vienotais Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numurs 112)</p>	<p>Būtu jāatbalsta Direktīvas (ES) 2018/1972 109. panta īstenošana un jāaprunā pieejamības un sadarbības tehniskie risinājumi, tostarp viesabonēšanas pakalpojumu izmantošanā, lai nodrošinātu atbilstību šādām Direktīvas 2019/882 I pielikumā noteiktajām prasībām: — III, IV un V iedaļa.</p> <p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispārārtītos jaunākos sasniegumus.</p>	ETSI TC EMTEL	ETSI	15/01/2027

5. tabula. Standartizācijas nodevumi jāpārskata saskaņā ar M/587

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
<p>EN 301549:2021. IKT produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. (V3.2.1.)</p>	<p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispāratzītos jaunākos sasniegumus.</p> <p>Tiek pārskatīti, lai aprakstītu pieejamības tehniskos risinājumus, lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 2019/882 I un III pielikumā un Direktīvas (ES) 2016/2102 4. pantā noteiktajām piekļūstamības prasībām.</p> <p>Saskaņotajā standartā apraksta tehniskos risinājumus pieejamībai, lai nodrošinātu atbilstību I pielikuma I, II, III un IV iedaļā noteiktajām piekļūstamības prasībām, izņemot Direktīvas 2019/882 IV iedaļas f) punktu par e-grāmatām, izņemot šā pielikuma B daļā iekļautās prasības, proti, tās, uz kurām attiecas jaunie standarti. Tam būtu jāpapildina B iedaļā minētie jaunie standarti, piemēram, pievēršoties teksta pārlikšanas pakalpojumu prasībām attiecībā uz pieejamību un patērētāju termināļu pieejamību, kas jāizmanto kopā ar ārkārtas sakariem, un tiem vajadzētu būt piemērojamiem. Tā arī nodrošina atbilstību Direktīvas (ES) 2016/2102 4. panta piekļūstamības prasībām.</p> <p>Vērš uzmanību uz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - IKT ierīču pieejamības prasības (tostarp e-grāmatu lasītāji, kas paredzēti vai iekļauti citās ierīcēs, piemēram, personālos datoros vai viedtālruņos) - vispārīgas pieejamības prasības uz IKT balstītu pakalpojumu 	<p>CEN/CLC/ETSI/JTB EACC</p>	<p>ETSI</p>	<p>15/09/2025</p>

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
	<p>sniegšanai</p> <ul style="list-style-type: none"> - pieejamības prasības elektronisko sakaru pakalpojumiem attiecībā uz tekstu reāllaikā (RTT) un vispusīgām sarunām (TC), tostarp numuratkārīgiem starppersonu sakaru pakalpojumiem, tai skaitā izmantojot viesabonēšanas pakalpojumus. Šīm prasībām būtu jāattiecas arī uz šo pakalpojumu nodrošināšanu to sakaru tīklos, kuros šie pakalpojumi tiek sniegti. Darbā būtu jāņem vērā jau pieejamais darbs un nodevumi (tostarp attiecībā uz infrastruktūru) un jo īpaši ņemot vērā tehniskās specifikācijas, kas saistītas ar pakešu komutējamo avārijas sakaru infrastruktūru. Tajā būtu jāietver arī funkcionālās un pakalpojumu prasības (savstarpēji izmantojamiem) vispusīgo sarunu pakalpojumiem (TC), tostarp RTT. - pieejamības prasības uz IKT balstītiem lietojumprogrammu pakalpojumiem, kas iekļauti Eiropas Pieklūstamības direktīvas darbības jomā. Šīs prasības var ietvert arī QoS (Pakalpojuma kvalitātes) prasības. RTT un TC gadījumā atbilstības testiem jānosaka atskaites terminālis. <p>letver attiecīgus spēkā esošus vai pārskatītus ETSI tehnisko ziņojumu vai citu attiecīgu vadlīniju un dokumentu noteikumus.</p> <p>EN 17210 un EN 301549 noteiktās prasības būtu jāsasaka, izvairoties no pretrunām.</p> <p>letver pieejamības specifikācijas, kas jāievēro, projektējot, veidojot, uzturot un atjauninot tīmekļa vietnes un mobilās lietotnes. Tie nodrošina vispārēji piemērojamas pieklūstamības specifikācijas. Minētās specifikācijas Direktīvas (ES) 2016/2102 4. panta īstenošanas</p>			

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
	<p>atbalstam nodrošina vismaz tādu piekļūstamības līmeni, kas jau noteikts EN 301549 9., 10. un 11. klauzulā: v3.2.1.2021.</p> <p>Lai izpildītu direktīvas piekļūstamības prasības, šādā(-os) saskaņotajā(-os) standartā(-os) sniedz detalizēti izstrādātas šo prasību tehniskās specifikācijas, jo īpaši attiecībā uz uztveramību, izmantojamību, saprotamību un ticamību.</p> <p>Noteiktās pieejamības specifikācijas koordinē un saskaņo ar attiecīgajām nozares specifikācijām, jo īpaši tām specifikācijām, ko izstrādājis vai izstrādā Globālā tīmekļa konsorcijs (W3C) savā Tīmekļa pieejamības iniciatīvā (WAI), un attiecīgā gadījumā saskaņo ar citām globāli būtiskām specifikācijām (piemēram, ASV piekļuves padomes 508. lodaļa par standartiem). Pieprasītais saskaņotais standarts nodrošina, ka informācija un lietotāja saskarnes komponenti lietotājiem ir pieejami uztveramā veidā. Tas nozīmē, ka lietotājiem jāspēj uztvert sniegto informāciju (tai jābūt uztveramai ar visām maņām).</p> <p>Pieprasītais saskaņotais standarts nodrošina, ka lietotāja saskarnes komponenti un navigācija ir lietojami. Tas nozīmē, ka lietotājiem jāspēj darbināt saskarni (saskarnei nevajadzētu pieprasīt mijiedarbību, ko lietotājs nevar veikt).</p> <p>Informācija un lietotāja saskarnes darbība ir saprotama. Tas nozīmē, ka lietotājiem jāspēj saprast informāciju, kā arī lietotāja saskarnes darbību (saturs vai darbība nedrīkst pārsniegt viņu izpratni).</p> <p>Saturs ir pietiekami ticams, lai to interpretētu dažādi lietotāju aģenti, tostarp palīgtehnoloģijas. Tas nozīmē, ka lietotājiem, tehnoloģijām progresējot, ir jāspēj piekļūt saturam (attīstoties tehnoloģijām un</p>			

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
	<p>lietotāju aģentiem, saturam ir jāpaliek pieejamam).</p> <p>Prasības un to apraksts sakrīt ar četriem pieejamības principiem, kas definēti W3C tīmekļa satura pieejamības vadlīnijās (WCAG) 2.1. Ja kāda no šīm prasībām nav izpildīta, lietotāji ar invaliditāti, iespējams, nevarēs izmantot Tīmekli.</p> <p>Pieprasītajā saskaņotajā standartā detalizētāk jāizklāsta EN 301549 paredzētos pieejamības noteikumus: v3.2.1 2021, lai aptvertu visas mobilo lietotņu īpatnības.</p> <p>Izstrādājot mobilo lietotņu piekļūstamības specifikācijas, pienācīgi ņem vērā mobilo ierīču konceptuālās un tehniskās īpatnības.</p>			
<p>EN 17161:2019. Dizains ikvienam - izmantojot pieeju Dizains ikvienam, pieejamība, produktiem, precēm un pakalpojumiem - lietotāju loka paplašināšana.</p>	<p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispāratzītos jaunākos sasniegumus.</p> <p>Tiek pārskatīts, lai aprakstītu piekļūstamības tehniskos risinājumus, lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 2019/882 I un III pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām.</p> <p>Saskaņotajā standartā apraksta ar procesu saistītus un procesuālus risinājumus tādu pakalpojumu projektēšanai, izstrādei un sniegšanai, kas atbilst piekļūstamības prasībām, kuras izklāstītas Direktīvas 2019/882 I pielikumā, saskaņā ar tās VI iedaļu.</p>	<p>CEN/CLC/JTC 12</p>	<p>CEN</p>	<p>15/09/2025</p>

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
<p>EN 17210:2021. Būvētās vides pieejamība un lietojamība — funkcionālās prasības.</p>	<p>Saskaņotie standarti maksimāli palielina pieejamības līmeni un nodrošina sadarbību, tostarp ar palīgierīcēm, tā, lai personas ar invaliditāti tās pēc iespējas vairāk izmantotu. Standarti atspoguļo vispāratzītos jaunākos sasniegumus.</p> <p>Tiek pārskatīts, lai aprakstītu piekļūstamības tehniskos risinājumus, lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 2019/882 I un III pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām.</p> <p>Saskaņotajā standartā vajadzības gadījumā detalizētāk apraksta funkcionālos risinājumus, kas, ja iespējams, saista ar piekļūstamības tehnisko risinājumu, lai nodrošinātu atbilstību Direktīvas 2019/882 III pielikumam.</p>	<p>CEN/CLC/JTC 11</p>	<p>CEN</p>	<p>15/09/2025</p>
<p>CEN/CLC/ETSI TR 101551:2014. Vadlīnijas par IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam piemērotu pieejamības piešķiršanas kritēriju izmantošanu Eiropā.</p>	<p>CEN/CLC/ETSI TR 101551:2014 un CEN/CLC/ETSI/TR 101 552:2014 pārskatīšanas procesā varētu apvienot</p>	<p>CEN/CLC/ETSI/JTB EACC</p>	<p>CEN</p>	<p>15/01/2026</p>

Pārskatāmais nodevums	Paredzamais rezultāts	Par projektu atbildīgā tehniskā iestāde	Nodevumu izstrādes vadošā ESO	ESO pieņemšanas termiņš
CEN/CLC/ETSI/TR 101 552:2014. Norādījumi par atbilstības novērtēšanas piemērošanu pieejamības prasībām IKT produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam Eiropā.	CEN/CLC/ETSI TR 101551:2014 un CEN/CLC/ETSI/TR 101 552:2014 pārskatīšanas procesā varētu apvienot	CEN/CLC/ETSI/JTB EACC	CEN	15/01/2026

6. tabula. CEN/CLC JTC 12 nacionālās konsultatīvās komitejas un kontaktinformācija

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
Austrija	ASI	Austrian Standards International - Standardization and Innovation	www.austrian-standards.at	KOMITEE 196	Assistive products for persons with disability	Saite	DGKS Andrea Redelsteiner	a.redelsteiner@austrian-standards.at
Beļģija	NBN	Bureau de Normalisation/Bureau voor Normalisatie	www.nbn.be	NBN/CCLC012			Nav publiski pieejama.	info@nbn.be
Bulgārija	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org	TK-59	Ergonomics	Saite	Galina Argirova	galina.argirova@bds-bg.org
Horvātija	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr					msp@hzn.hr
Kipra	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy					cystandards@cys.org.cy

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
Čehijas Republika	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz				Votrubcová Marta	votrubcova@unmz.cz
Dānija	DS	Dansk Standard	www.ds.dk	S-437	IT-tilgængelighed	Saite	Berit Aadal	baa@ds.dk
Igaunija	EVS	Non-profit Association Estonian Centre for Standardisation and Accreditation	www.evs.ee					standard@evs.ee
Somija	SFS	Suomen Standardisoimislitto r.y.	www.sfs.fi	METSA SR 122	Ergonomia	Saite	Tommi Karlsons	etunimi.sukunimi@metsta.fi
Francija	AFNOR	Association Française de Normalisation	www.afnor.org	AFNOR/P96A	Accessibilité dans l'environnement bâti	Saite	Ursula Viltart Baquero	Saite
Vācija	DIN	Deutsches Institut für Normung	www.din.de	NA 023-00-02 GA	Joint working committee of	Saite	Batbayar Ganbaatar	Saite

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
					Ergonomics Standards Committee/Information Technology and selected IT Applications Standards Committee/German Commission for Electrical, Electronic & Information Technologies: Accessible design/Accessibility			
Grieķija	NQIS/ELOT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr					info@esyp.eu
Ungārija	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu	MSZT/MB 443	Építészet és műemlékvédelem	Saite	Csaba Bernáth	cs.bernath@mszt.hu

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
Īrija	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie	NSAI/TC 23/SC 5	Products and services. Range of users	Saite		info@nsai.ie
Itālija	UNI	Ente Italiano di Normazione	www.uni.com	UNI/CT 015	Ergonomia	Saite		normazione@uni.com
Latvija	LVS	SIA „Latvijas standarts”	www.lvs.lv			Saite		Saite
Lietuva	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt			Saite		lstboard@lsd.lt
Luksemburga	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu			Saite		normalisation@ilnas.etat.lu
Malta	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt			Saite		Saite

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
Nīderlande	NEN	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl			Saite		klantenservice@nen.nl
Polija	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl	KT 1	Osób Niepełnosprawnych	Saite	Urszula Banaszkiewicz	urszula.banaszkiewicz@pkn.pl
Portugāle	IPQ	Instituto Português da Qualidade	Link	CT 177	Acessibilidade e Design Inclusivo	Saite	Luís Filipe Pires Da Silva	geral@abimota.pt
Rumānija	ASRO	Romanian Standards Association	https://www.asro.ro/	365	Managementul facilităților și al lucrărilor de construcții	Saite	Cristina Chirea	vanzari@asro.ro
Slovākija	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk	TK 29	Bezpečnosť strojov a ergonómia	Saite	Jana Michalcová	jana.michalцова@normoff.gov.sk
Slovēnija	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si			Saite		sist@sist.si
Spānija	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org	CTN 170/GT 3	Diseño para todos	Saite	Fernando Machicado	fmachicado@une.org

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMCS CEN/CLC/JTC 12	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts/kontaktinformācija
Zviedrija	SIS	Swedish Institute for Standards - SIS	www.sis.se	SIS/TK 536	Samordningsgrupp för tillgänglighet	Saite	Alexandra Antoni	alexandra.antoni@sis.se

7. tabula. CEN/CLC nacionālās konsultatīvās komitejas JTC 11 un kontaktinformācija

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Austrija	ASI	Austrian Standards International - Standardization and Innovation	www.austrian-standards.at	KOMITEE 011 AG 011 05	Building construction Barrierefreies Planen und Bauen (Spiegelgremium zu CEN/CLS JTC 011 Accessibility in the built environment; ISO/TC 059/SC 16 Accessibility and usability of the built environment)	Saite	DIPL.-ING. (FH) ANITA REITER, MA	a.reiter@austrian-standards.at
Beļģija	NBN	Bureau de Normalisation/Bureau voor Normalisatie	www.nbn.be	NBN/CCLC011	Accessibility in the built environment		Nav publiski pieejams.	info@nbn.be
Bulgārija	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org	TK-0/ΠC-35	Building structures and elements	Saite	Tsvetelin Zahariev	tsvetelin.zahariev@bds-bg.org

ES valsts	NSB	CEN locekle	Timeklā vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Horvātija	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr					msp@hzn.hr
Kipra	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy					cystandards@cys.org.cy
Čehijas Republika	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz				Votrubcová Marta	votrubcova@unmz.cz
Dānija	DS	Dansk Standard	www.ds.dk					dansk.standard@ds.dk
Igaunija	EVS	Non-profit Association Estonian Centre for Standardisation and Accreditation	www.evs.ee					standard@evs.ee

ES valsts	NSB	CEN locekle	Timekļa vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Somija	SFS	Suomen Standardisoimisiitto r.y.	www.sfs.fi	Rakennustuoteteollisuus RTT ry; SR 31	Esteettömyys rakennetussa ympäristössä CEN/CLC TC 11 -standardointiryhmä	Saite	Pekka Vuorinen	pekka.vuorinen@rt.fi
Francija	AFNOR	Association Française de Normalisation	www.afnor.org	AFNOR/P96A	Accessibilité dans l'environnement bâti	Saite	Ursula Viltart Baquero	Link
Vācija	DIN	Deutsches Institut für Normung	www.din.de	NA 005-01-11 AA	Accessibility in the built environment (national mirror committee for ISO/TC 59/SC 16 and CEN/BT/WG 207)	Saite	Daniel Reinhard	Link
Grieķija	NQIS/EL OT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr					info@esyp.eu
Ungārija	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu	MSZT/MB 443	Építészet és műemlékvédelem	Saite	Csaba Bernáth	cs.bernath@mszt.hu

ES valsts	NSB	CEN locekle	Timeklā vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Īrija	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie	NSAI /TC023/SC1	Accessibility of the built environment	Saite		info@nsai.ie
Itālija	UNI	Ente Italiano di Normazione	www.uni.com	UNI/CT 033/GL 32	Accessibilità e fruibilità dell'ambiente costruito	Saite		normazione@uni.com
Latvija	LVS	SIA „Latvijas standarts”	www.lvs.lv			Saite		Link
Lietuva	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt			Saite		lstboard@lsd.lt
Luksemburga	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu			Saite		normalisation@ilnas.etat.lu
Malta	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt			Saite		Link

ES valsts	NSB	CEN locekle	Timekļa vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Nīderlande	NEN	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl			Saite	Emma de Sandick	bouw@nen.nl
Polija	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl	KT 1	Osób Niepełnosprawnych	Saite	Urszula Banaszkiwicz	urszula.banaszkiewicz@pkn.pl
Portugāle	IPQ	Instituto Português da Qualidade	http://www1.ipq.pt/pt/pages/Homepage.aspx	CT 177	Acessibilidade e Design Inclusivo	Saite	Luís Filipe Pires Da Silva	geral@abimota.pt
Rumānija	ASRO	Romanian Standards Association	https://www.asro.ro/	365	Managementul facilităților și al lucrărilor de construcții	Saite	Cristina Chirea	vanzari@asro.ro
Slovākija	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk	TK 112	Trvalá udržateľnosť výstavby	Saite	Jozef Valach	jozef.valach@normoff.gov.sk
Slovēnija	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si			Saite		sist@sist.si

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	CEN/CLC/JTC 11	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Spānija	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org	CTN 170/GT 2	Accesibilidad en las compras públicas en el entorno construido (M/420)	Saite	Fernando Machicado	fmachicado@une.org
Zviedrija	SIS	Swedish Institute for Standards - SIS	www.sis.se	SIS/TK 453	Tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö	Saite	Viveka Odlen	viveka.odlen@sis.se

8. tabula. CEN/CLC/ETSI JTB nacionālās konsultatīvās komitejas

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMC CEN/CLC/ETSI/ JTB EACC	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Austrija	ASI	Austrian Standards International - Standardization and Innovation	www.austrian-standards.at	KOMITEE IT-EG	INFORMATIONEN TECHNOLOGIE, TELEKOMMUNIKATION UND ELEKTRONIK	Saite		office@austrian-standards.at
Beļģija	NBN	Bureau de Normalisation/Bureau voor Normalisatie	www.nbn.be	No NMC				info@nbn.be
Bulgārija	BDS	Bulgarian Institute for Standardization	www.bds-bg.org	TK-57	Information and communication technology	Saite	Angel Spasov	Angel.Spasov@bds-bg.org
Horvātija	HZN	Croatian Standards Institute	www.hzn.hr					mzp@hzn.hr
Kipra	CYS	Cyprus Organization for Standardisation	www.cys.org.cy					cystandards@cys.org.cy

ES valsts	NSB	CEN locekļi	Tīmekļa vietne	NMC CEN/CLC/ETSI/ JTB EACC	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Čehijas Republika	UNMZ	Czech Office for Standards, Metrology and Testing	www.unmz.cz				Votrubcová Marta	votrubcova@unmz.cz
Dānija	DS	Dansk Standard	www.ds.dk	S-437	IT-tilgængelighed	Saite	Berit Aadal	baa@ds.dk
Igaunija	EVS	Non-profit Association Estonian Centre for Standardisation and Accreditation	www.evs.ee					standard@evs.ee
Somija	SFS	Suomen Standardisoimisliitto r.y.	www.sfs.fi	Traficom		Saite	Sari Hulmi	sari.hulmi@traficom.fi
Francija	AFNOR	Association Française de Normalisation	www.afnor.org	AFNOR/CN 35	Interfaces utilisateur	Saite	Mélissa JEAN	Link

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMC CEN/CLC/ETSI/ JTB EACC	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Vācija	DIN	Deutsches Institut für Normung	www.din.de	NA 023-00-02 GA	Joint working committee of Ergonomics Standards Committee/Information Technology and selected IT Applications Standards Committee/German Commission for Electrical, Electronic & Information Technologies: Accessible design/Accessibility	Saite	Batbayar Ganbaatar	Link
Grieķija	NQIS/E LOT	National Quality Infrastructure System	www.elot.gr					info@esyp.eu
Ungārija	MSZT	Hungarian Standards Institution	www.mszt.hu	MSZT/MB 850	Multimédia és távközlés	Saite	Nagy Gábor	g.nagy@mszt.hu



ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMC CEN/CLC/ETSI/ JTB EACC	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Īrija	NSAI	National Standards Authority of Ireland	www.nsai.ie	NSAI/TC 23/SC 3	ICT Technology	Saite		info@nsai.ie
Itālija	UNI	Ente Italiano di Normazione	www.uni.com	UNINFO UNI/CT 531	eAccessibility	Saite		uninfo@uninfo.it
Latvija	LVS	SIA „Latvijas standarts”	www.lvs.lv			Saite		Link
Lietuva	LST	Lithuanian Standards Board	www.lsd.lt	TK 18	Telekomunikācijas	Saite	Linas Bielickas	linas.bielickas@lsd.lt
Luksemburga	ILNAS	Organisme Luxembourgeois de Normalisation	www.portail-qualite.lu			Saite		normalisation@ilnas.etat.lu
Malta	MCCAA	The Malta Competition and Consumer Affairs Authority	www.mccaa.org.mt			Saite		Link
Nīderlande	NEN	Nederlands Normalisatie-instituut	www.nen.nl			Saite		klantenservice@nen.nl
Polija	PKN	Polish Committee for Standardization	www.pkn.pl	KT 11	Telekomunikacji	Saite	krystyna adamowicz	krystyna.adamowicz@pkn.pl

ES valsts	NSB	CEN locekle	Tīmekļa vietne	NMC CEN/CLC/ETSI/ JTB EACC	Nosaukums	Saite	Kontaktpersona	e-pasts
Portugāle	IPQ	Instituto Português da Qualidade	http://www1.ipq.pt/pt/pages/Homepage.aspx	CS/03	Tecnologias da Informação e Comunicações	Saite		ipq@ipq.pt
Rumānija	ASRO	Romanian Standards Association	https://www.asro.ro/	6	Radiocomunicações, telecomunicações	Saite	Adrian Colgiu	vanzari@asro.ro
Slovākija	UNMS SR	Slovak Office of Standards Metrology and Testing	www.unms.sk	TNK 37	Informačné technológie	Saite	Jozef Valach	jozef.valach@normoff.gov.sk
Slovēnija	SIST	Slovenian Institute for Standardization	www.sist.si	SS EIT	Strokovni svet SIST za področja elektrotehnike, informacijske tehnologije in telekomunikacij	Saite		sist@sist.si
Spānija	UNE	Asociación Española de Normalización	https://www.une.org	CTN 170/GT 1	Accesibilidad en las compras públicas TIC (M/376)	Saite	Fernando Machicado	fmachicado@une.org
Zviedrija	SIS	Swedish Institute for Standards - SIS	www.sis.se	SIS/TK 504	e-Tillgänglighet	Saite	Jolanta Wallström	jolanta.wallstrom@sis.se

10. Papildu informācija

Par galvenajiem standartiem, kas attiecas uz [pieejamību](#).

Par to, kas ir Eiropas standarts, un par Eiropas standartizācijas sistēmu: [Saite \(CEN\)](#) [Saite \(ETSI\)](#)

Par ESO tehniskajām struktūrām: [Saite \(CEN\)](#) [Saite \(CENELEC\)](#) [Saite \(ETSI\)](#)

Par trīs ESO locekļiem: [Saite \(CEN\)](#) [Saite \(CENELEC\)](#) [Saite \(ETSI\)](#)

CEN un CENELEC biežāk uzdotie jautājumi: [Saite](#)

Mācību materiāli par standartizāciju: [Saite \(ETSI\)](#)